

(Прес, 9.1.2010)

Министар одбране Драган Шутановац наводи да Србија не мора да постане чланица НАТО да би била део ЕУ. Али истиче да је приближавање НАТО "природан ток ствари у Европи". Он додаје да је питање уласка Србије у НАТО не само политичко, већ и економско, и наглашава да Србија, односно Војска, пре НАТО треба да искористи све предности Партнерства за мир.

- Истина је да Србију нико не условљава да уђе у НАТО како би постала чланица ЕУ, али је истина и да уколико желимо да у Србији успоставимо европске системе вредности, то подразумева и евроатлантски систем безбедности. Србија је у овом тренутку чланица Партнерства за мир (ПЗМ), као што су и Ирска, Аустрија, Финска, Шведска, које имају развијене армије, али нису у НАТО. За Србију чланство у НАТО није нужно, али Партнерство јесте.

Шта је боље за Србију: војна неутралност или улазак у НАТО?

- Најбољи одговор на ово питање треба да дају они који се баве реалним животом у Србији, а то су људи из привреде и безбедности. Ако се питамо да ли је НАТО добар за Србију, можда је право питање да ли је боље да некретнине у Србији вреде више или мање, да Србија има бољи или лошији кредитни рејтинг, да смо интегрисани лидери у региону или изоловано острво...

Хоћете да кажете да би уласком у НАТО цене некретнина скочиле?

- Ако Македонија у реклами коју емитује у светским медијима нагласи да је "кандидат за ЕУ и НАТО", значи да су свесни колико је то битно и да тиме подижу свој рејтинг. Хрватској је за један степен скочио кредитни рејтинг у дану када су добили Акциони план за прикључење НАТО. Румунија и Мађарска су имале вишеструко веће инвестиције у годинама након добијања чланства него раније.

Шта Србија губи у случају да уђе у НАТО?

- Не видим ниједну негативну појаву по Србију.

Па, у чему је проблем, зашто не предложите да уђемо у НАТО?

- Србија има објективан проблем, бомбардовање пре 10 година. Мислим да ћемо о тој теми морати да разговарамо, пре свега имајући у виду да сви желимо да побољшамо животни стандард у Србији. Али, данас је најважнија потпуна партиципација Србије у ПЗМ.

Да ли о уласку у НАТО разговарате на састанцима државног врха?

- Дискусија о овом питању се одвија у две равни. Једна је безбедносна, а друга спољнополитичка. Србија, ако жели да буде лидер у региону, пре или касније мораће активније да се укључи у тзв. систем евроатлантске безбедности. Са спољнополитичке стране, Србија има интерес да сачува Косово и Метохију и постоји виђење да би свако даље приближавање НАТО угрозило тај интерес.

Да преведемо, ви кажете да би Србија имала проблем са Русијом око уласка у НАТО, јер нас они подржавају у вези са Косовом?

- Не видим да Русија има проблем са Бугарском која је у НАТО. Видим да је Русија потписала са Бугарском споразум о гасоводу "Јужни ток", видим и да је Хрватску, чланицу НАТО, посетио Владимир Путин... Са ове позиције не видим каква би то била штета.

Нисте одговорили да ли бисмо имали проблем са Русијом око НАТО?

- Напротив, мислим да свима који су пријатељски настројени према Србији не може да смета уколико Србија жели да се развија у позитивном правцу. И ниједан наш пријатељ не може да буде против нас уколико ми желимо нашим грађанима да омогућимо бољи живот. Интерес грађана Србије не сме да буде сметња сарадње са било ким.

Како Војска реагује на питање уласка у НАТО?

- Војска извршава наређења, али Војска може да помогне да се у Србији боље живи и без чланства у НАТО. Војска има развојне могућности, она се бави и научно-техничким развојем. Када Војска отвори неку своју базу, читав регион се економски и безбедносно ослони на њу. Очекујемо да ће тако бити и на југу Србије, где смо недавно отворили базу "Југ". Војска је огроман спољнополитички потенцијал, а чињеница да учествујемо у мировним операцијама у свету показује колико доприносимо побољшању угледа наше земље. Са Норвешком смо од прошле године у Чаду, а Норвешка има највећу инвестицију у Србији – „Теленор". Са Шпанијом планирамо учешће у мировној мисији, а она је сада преузела председавање ЕУ. Само у прошлој години осам министара одбране било је у Србији, а ја сам имао 18 посета иностранству. Све то говори о могућностима Војске да се унапреди сарадња са другим државама, а истовремено побољша живот у Србији.

Наменска индустрија била је у прошлој години најбољи део наше привреде, јер сте склопили уговоре вредне више од милијарду долара за извоз оружја и опреме.

- Евидентно је да је наша одбрамбена индустрија направила велики продор на инострано тржиште. Један од приоритета рада Министарства био је да промовишемо нашу одбрамбену индустрију, и уз велики број путовања које сам имао, ангажман наших војних изасланика и амбасадора, сада имамо уговоре који су рекордно велики, чак и у односу на бившу СФРЈ. Највећи послови су нам у Ираку, Алжиру, Египту, отварају се могућности у Либији, а надамо се и Кувајту. Можда најважнија карика у односима наше војске и наменске индустрије са армијама тих земаља јесу стотине страних официра који су се школовали на нашој Војној академији.

Професионализација Војске треба да се заврши до краја 2010. Шта то значи?

- То значи да од 2011. више неће бити обавезног служења војног рока. А они који то буду желели имаће могућност да прођу обуку и да на крају добију сертификат.

А како ће да изгледа професионални војник Србије, колика му је плата, има ли стан...

- Професионални војник Србије склапа уговор на одређено време, уколико се покаже као добар може да добије могућност да се активира као подофицир. Плата професионалног војника је тренутно око 300 евра, а они немају право на решавање стамбеног питања.

Извините, а ко ће вам се јавити за плату од 300 евра?

- Не мислим да је 300 евра једини императив, а да ће главни, као и свуда у свету, бити одлазак у мировне операције. Ту већ говоримо о заради од 1.500 до 3.000 долара месечно, плус плата коју добијају у Србији. Поуздано знам и да у појединим земљама чак постоји и корупција за одлазак војника у мировне операције.

Колико ће бити отказа у војсци?

- Ми смо у претходној години отпустили око хиљаду људи из Завода у Чачку и Батајници, као и око 460 радника који су радили у војним установама. Постоје места која укидамо, али официрима који су способни за даљи рад нудимо друге позиције. С друге стране, запошљавамо и велики број људи, поред професионалних војника, биће потреба у ВБА и ВОА и секторима унутар Министарства. И са овим рестриктивним буџетом, верујем да ћемо бити један од највећих послодаваца у овој години. Суштина је у томе да смањујемо администрацију, а повећавамо бројчано стање оперативних снага!

Главни задатак Србије јесте хапшење Ратка Младића. Шта ви радите на потрази за њим?

- Нисам укључен у дневнооперативне послове. Део акционог тима је Војнобезбедносна агенција, која ради свој део посла. Оно што је мени важно јесте да смо испунили обећање - да нико више неће имати сумњу да Војска чува Младића! Када ће Младић бити ухапшен, тешко је предвидети, али мислим да је и јуче касно.

Ви сте и потпредседник ДС-а, шта очекујете од изборне скупштине странке?

- Не очекујем никакве тензије, мислим да је странка стабилна и тренутно у државним институцијама ради најбоље што може и у интересу грађана Србије.

Мислите ли да ДС треба да се промени?

- Сви треба да се мењамо. Предстоје нам промене које се тичу наших програмских докумената, вероватно и Статута. Али, као потпредседник ДС-а о томе не бих причао у јавности, већ ћу своје ставове изнети на страначким органима.

О СНС?

- Јако је добро што данас у Србији можете да чујете мог опонента Александра Вучића како каже да Србија мора да има најбоље односе са САД и да не треба правити митинге кад дође до хапшења Ратка Младића.

О повратку Шешеља?

- Биће интересантно када се Војислав Шешељ врати у Србију. Очекујем да ћемо коначно чути истину о прошлости СРС-а, али штошта и о СНС-у. Наравно, и ТВ дуеле између Томислава Николића и Војислава Шешеља ћу гледати као тренутак истине.

О Чедомиру Јовановићу?

- Политика коју заговара председник ЛДП-а Чедомир Јовановић је у ствари политика најближа ономе што у Србији пропагира невладин сектор. И мислим да тако нешто у Србији треба да постоји. Он не представља опасност по ДС.

Сусрет са Робертом Гејтсом?

- Састанак са државним секретаром за одбрану САД Робертом Гејтсом памтићу по неколико ствари. По изненађујућем протоколу, полицијској моторној пратњи, која је у САД привилегија малог броја гостију, по српској застави испред Пентагона. Али најзанимљивија ствар била је што нам је Роберт Гејтс испричао да је са својим сарадницима разговарао на, како каже, српско-хрватском, који је учио још седамдесетих година.

Хоћете ли се кандидовати за потпредседника?

- Никада се нисам кандидовао за потпредседника, а ако ме страначки одбори опет буду предложили, са великим задовољством ћу поново прихватити. За мене је та функција од највећег значаја и највеће части, од свих које сам до сада обављао.

Да ли Вам смета то што ДС повезују са корупцијом?

- То је ствар коју треба у 2010. години да демистификујемо. Ми смо прво били домаћи издајници и страни плаћеници, а требало нам је неколико година да покажемо да то није тачно. ДС није странка корупције, а то што неки медији без доказа оптужују неке у ДС за корупцију...

Не треба медији да оптужују никог, ДС-у је довољан председник Борис Тадић, који највише оптужује ДС...

- Председник критикује, а то нема везе са корупцијом. Председник Тадић неће штитити никог ко се бави криминалом, што је и показао. А критика коју упути председник у медијима се представи као оптужба.

Српска беспилотна летелица на пролеће?

- У овој години Министарство одбране припрема велико изненађење. На пролеће ћемо промовисати нови производ – беспилотну летелицу која је произведена у нашем Војнотехничком институту! Уверен сам да ће овај производ још више подићи углед нашег система одбране у свету. У посету Србији 18. јануара долази министар одбране Црне Горе Боро Вучинић, када ће биће стављена тачка на шест авиона типа "галеб" које ће добити Војска Србије, а биће пуштен у рад симулатор лета који смо добили од Владе ЦГ.

Да ли Вам смета што нисте на листама најпопуларнијих политичара?

- Политичар који мисли да популарност доноси подршку вара се. Највећи политичар за мене, о коме читам интензивно у последње време, а уједно и војсковођа, био је Кемал-паша Ататурк. Да је у време кад је модернизовао Турску рађено истраживање, он би сигурно био најнепопуларнији политичар на свету! Превођење Турске у секуларну државу, мењање писма у европско, све су то ствари које никад не би имале подршку већине. Знате ли да је од 15 државника који су убијени у атентату у Европи, шест из Србије! Од Карађорђа до Зорана Ћинђића, и сви су били реформатори. Драго ми је да Војска напредује и да има највеће поверење народа. Докле год буде тако, а подсетићу вас да се сви слажу да је војска поново на месту које јој припада, мене неће бринути лична популарност.

О генералу Здравку Поношу?

- Све што сам имао да кажем о генералу Здравку Поношу рекао сам пре годину дана на седници Савета за националну безбедност. Мени је најважније да су у Министарству биле две контроле, од којих једна на мој позив, буџетска инспекција Министарства финансија и државна ревизорска, које су доказале да оптужбе које су тада изнете не

стоје. Шта ће после пензионисања бити с њим, није сфера мог интересовања. Уколико неко од мојих колега сматра да може да му помогне, нека му помаже. Ја га нисам ни поставио за начелника Генералштаба, нити сам га сменио.

О фотографисању са Силвиом Берлусконијем?

- Када смо пре званичног фотографисања са италијанским премијером Силвиом Берлусконијем ушли у салу где је било обележено ко ће где стајати, погледао сам где је моје име и видео да се налази одмах иза премијера. Указао сам протоколу да то није добро и испоставило се да није. Али, после фотографисања Берлускони ми је на крају рекао: "Извините, господине министре", и признао да је моје премештање била шала. То и јесте било духовито, сви смо се смејали и никоме то није засметало. Мислим да је Берлускони човек који врло вешто манипулише јавношћу и медијима.

(Разговор водио **С. Марјановић**)